

Małgorzata Czaja

**STWIERDZENIE ZGNIOTKA CYNOBROWEGO
CUCUJUS CINNABERINUS (SCOPOLI, 1763) (COLEOPTERA:
CUCUJIDAE) W PARKU MŁOCIŃSKIM W WARSZAWIE**

W dniu 12 V 2019 na powalonej wierzbie białej *Salix alba* L. w Parku Młocińskim na terenie Warszawy znaleziono stosunkowo rzadko spotykany gatunek chrząszcza – zgniotka cynobrowego *Cucujus cinnaberinus*. Po sfotografowaniu (fot.) osobnik został wypuszczony w miejscu znalezienia. Pod korą obumierającej sosny zwyczajnej *Pinus sylvestris* L. zaobserwowano też larwy Cucujidae należące prawdopodobnie do tego samego gatunku. *Cucujus cinnaberinus* uznawany jest za relikwyt lasów pierwotnych (Kubisz 2004). Jako gatunek saproksyliczny zasiedla zamierające i murszejące drzewa liściaste i iglaste (Buchholz 2012, Smolis *et al.* 2012). Występuje w północnej i środkowo-wschodniej Europie (Burakowski *et al.* 1986). W Polsce w ostatnich latach znaleziony został na licznych nowych stanowiskach, zwłaszcza w południowo-wschodniej i wschodniej części kraju. Dla przykładu, na obszarze Bieszczadów (z wyłączeniem Bieszczadzkiego Parku Narodowego) i Beskidu Niskiego znany jest z blisko 500 nowych lokalizacji (Olbrycht *et al.* 2014).

Fot. Zgniotek cynobrowy *Cucujus cinnaberinus* znaleziony w Parku Młocińskim w Warszawie, 12 V 2019 (fot. M. Czaja)

Photo *Cucujus cinnaberinus* found in the Młociński Park, 12 May 2019 (Photo M. Czaja)

Zgniotek cynobrowy chroniony jest zarówno prawem krajowym, jak i Dyrektywą Siedliskową dla sieci obszarów Natura 2000 (Marczak 2010). Został umieszczony na krajowej czerwonej liście zwierząt ginących i zagrożonych

w kategorii LC (Pawłowski *et al.* 2002) oraz na europejskiej czerwonej liście chrząszczy saproksylicznych w kategorii NT (Nieto i Alexander 2010).

Stosunkowo niedawno, bo w 2007 r. obecność gatunku stwierdzono na obrzeżach Nowego Dworu Mazowieckiego. Dla ochrony pachnicy i zgniotka cynobrowego powołano Obszar Natura 2000 Ostoja Nowodworska PLH 140043 (Rozporządzenie 2018). Niedawne badania Marczaka (2016) wykazały, że zgniotek cynobrowy występuje stosunkowo licznie w Kampinoskim Parku Narodowym, położonym niedaleko Parku Młocińskiego. Na obszarze tym zasiedla on głównie martwe lub obumierające osiki (*Populus tremula*) i dęby (*Quercus* spp.). Wierzyby nie są podawane przez Marczaka (2016) jako miejsce występowania *C. cinnaberinus*.

Zwracając uwagę na potrzebę ochrony stanowisk zgniotka cynobrowego, sugeruje się ograniczenie zbiegów konserwatorskich na terenie Parku Młocińskiego w miejscach oddalonych od ciągów spacerowych oraz pozostawienie pewnej ilości obumarłych drzew do naturalnego rozkładu.

Literatura

- Buchholz L. 2012. Zgniotek cynobrowy *Cucujus cinnaberinus*. W: Makomaska -Juchiewicz M., Baran P. (red.). Monitoring gatunków zwierząt. Przewodnik metodyczny. Część II. GIOŚ, Warszawa, 419-446.
- Burakowski B., Mroczkowski M., Stefańska J. 1986. Chrząszcze *Coleoptera* – *Cucujoidea*, część 1. Katalog Fauny Polski, Warszawa, 23 (12): 1-266.
- Kubisz D. 2004. Zgniotek cynobrowy. W: Adamski P., Bartel R., Bereszyński A., Kepel A., Witkowski Z. (red.). Gatunki zwierząt (z wyjątkiem ptaków). Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny, Ministerstwo Środowiska, T. 6, Warszawa, s. 88-90.
- Marczak D. 2010. Rzadkie gatunki chrząszczy (Insecta: Coleoptera) Parku Narodowego. Parki nar. Rez. Przyr. 29, 2: 81-91.
- Marczak D. 2016. Zgniotek cynobrowy *Cucujus cinnaberinus* w Kampinoskim Parku Narodowym i uwagi o jego monitoringu. *Studia i Materiały CEPL w Rogowie* 49A, 4: 142-152.
- Nieto A., Alexander K. N. A. 2010. European Red List of Saproxylic Beetles. Publications Office of the European Union, Luxemburg.
- Olbrycht T., Melke A., Michalski R., Kuberski Ł. 2014. Występowanie zgniotka cynobrowego *Cucujus cinnaberinus* (Scopoli, 1763) (Coleoptera, Cucujidae) w Bieszczadach i Beskidzie Niskim. *Rocz. Bieszcz.*, 22: 311-320.
- Pawłowski J., Kubisz D., Mazur M. 2002. *Coleoptera* – Chrząszcze. W: Głowaciński Z. (red.). Czerwona Lista Zwierząt Ginących i Zagrożonych w Polsce. IOP PAN, Kraków, 88-100.
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 marca 2018 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Ostoja Nowodworska (PLH140043). *Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej*, poz. 784.

Smolis A., Kadej M., Gutowski J.M., Ruta R., Matraj M. 2012. Zgniotek cynobrowy *Cucujus cinnaberinus* (Insecta: Coleoptera: Cucujidae) – rozmieszczenie, ekologia i problemy ochrony oraz nowe stanowiska w Polsce południowo-zachodniej. *Chrońmy Przyr. Ojcz.* 68, 5: 332-346.

Adres autora:

Wydział Biologii i Nauk o Środowisku UKSW, ul. Wóycickiego 1/3, 01-938 Warszawa, Koło Biologów Terenowych UKSW, e-mail: ketik90a@gmail.com

THE RECORD OF A THREATENED SAPROXYLIC BEETLE *CUCUJUS CINNABERINUS* (SCOPOLI, 1763) (COLEOPTERA: CUCUJIDAE) IN THE MŁOCIŃSKI PARK IN WARSAW

Summary

A rare species of beetle *Cucujus cinnaberinus* was found in the Młociński Park in Warsaw on 12 May 2019 (Photo). Juveniles belonging probably to the same species were observed under the bark of dying pine. *Cucujus cinnaberinus* is distributed mainly in northern and central-eastern Europe. In Poland it is known from not numerous localities. Recent studies have shown that this species is relatively abundant in the Kampinos National Park located near Młociński Park.

Key words: *Cucujus cinnaberinus*, Cucujidae, Poland.

Received – August 2019, accepted – September 2019